

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 17
F: 01 478 90 21
E: gp.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK 2017

NAVODILA ZA IZVEDBO PROJEKTA TRADICIONALNI
SLOVENSKI ZAJTRK 2017

OPOMNIK ZA IZVEDBO SPREMLJEVALNIH AKTIVNOSTI

Ljubljana, 2. 11. 2017

KAZALO VSEBINE

1	TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK 2017	3
1.1	NAMEN, VODENJE IN USKLAJEVANJE PROJEKTA	3
1.2	DAN ZAJTRKA	3
1.3	ŽIVILA.....	3
1.4	NAKUP IN DOBAVA ŽIVIL.....	4
2	POVRAČILO STROŠKOV	5
2.1	UPRAVIČENCI	5
2.2	NAČIN ODMERE UPRAVIČENIH SREDSTEV	6
2.3	UPRAVIČENA SREDSTVA.....	6
2.4	ZAHTEVEK Z IZJAVO ZA POVRAČILO STROŠKOV IN NJIHOVO IZPLAČILO	6
3	OPOZORILA	8
4	UPORABA PODATKOV.....	8
5	OSTALE DOLOČBE	8
6	KONTAKT ZA DODATNE INFORMACIJE	8
7	SPREMLJEVALNE AKTIVNOSTI.....	9
7.1	SODELOVANJE Z DELEŽNIKI	10
7.2	VREDNOTENJE PROJEKTA.....	10
7.3	PODPORNA GRADIVA.....	10
	PRILOGE.....	11

1 TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK 2017

1.1 NAMEN, VODENJE IN USKLAJEVANJE PROJEKTA

S projektom Tradicionalni slovenski zajtrk želimo izobraževati, obveščati in ozaveščati otroke in šolajočo se mladino ter širšo javnost o pomenu zajtrka, pomenu in prednostih lokalno pridelanih živil oziroma živil, ki so pridelana oziroma predelana v Sloveniji, pomenu kmetijstva in čebelarstva za pridelavo hrane ter njenem vplivu na okolje, o pravilnem ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri vsakodnevnih dejavnostih ter racionalnem ravnanju z embalažo. Pomembno je tudi splošno ozaveščanje mladine o pomenu zdravega načina življenja, vključno s pomenom gibanja in izvajanja športnih aktivnosti.

Projekt vodi in usklajuje medresorska delovna skupina, ki jo je imenovalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP). Poleg MKGP skupino sestavljajo še člani, ki so jih imenovali Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za kulturo, Gospodarska zbornica Slovenije - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, Čebelarstva zveze Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za javno varovanje zdravja, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Zveza sadjarskih društev Slovenije in Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. Letos se pridružilo še Ministrstvo za okolje in prostor.

Nekatere podrobnosti izvedbe so določene z Odredbo o izvedbi Projekta Tradicionalni slovenski zajtrk 2017 (Uradni list RS št. 53/17):

- dan izvedbe tradicionalnega slovenskega zajtrka,
- sestavo živil za tradicionalni slovenski zajtrk,
- znesek sredstev za financiranje tradicionalnega slovenskega zajtrka na osebo,
- upravičence ter vsebino in obliko zahtevka za povračilo stroškov za živila za tradicionalni slovenski zajtrk (v nadaljevanju: Zahtevke za povračilo stroškov).

1.2 DAN ZAJTRKA

Tradicionalni slovenski zajtrk je osrednje dogajanje Dneva slovenske hrane, ki ga je razglasila Vlada Republike Slovenije leta 2012 in ga obeležujemo tretji petek v novembru. Letos bo to v **petek, 17. novembra**. Tudi tokrat bomo posebej poudarili pomen zagotavljanja hrane iz lokalnega okolja.

Z zajtrkom, kar še posebej velja za zajtrk, s katerim obeležujemo Dan slovenske hrane, ne nadomeščamo malice ali izpuščamo katerega koli drugega obroka.

1.3 ŽIVILA

Tradicionalni slovenski zajtrk 2017 je sestavljen iz **kruha, mleka, masla, medu in jabolka**. Finančna sredstva za povračilo stroškov za nakup navedenih živila vrtcem, osnovnim šolam in zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami (v nadaljevanju: upravičenci) zagotavlja MKGP. To so sredstva, ki so izključno namenjena za **nakup zajtrka, ki je razdeljen na dan slovenske hrane, sestavljen iz vseh zgoraj navedenih živil in ne nadomešča malice**.

S projektom spodbujamo prehranjevanje s hrano iz bližine oziroma iz lokalnega okolja, zato morajo biti živila pridelana oziroma predelana v Sloveniji.

Zaradi hude pozebe je letošnji pridelek jabolk manjši. Pozeba je bila tako huda, da je bila z Zakonom o ukrepih za odpravo posledic pozebe v kmetijski proizvodnji med 21. in 22. aprilom 2017 (Uradni list, št. 40/2017) razglašena naravna nesreča.

Glede na navedena dejstva lahko v primeru težav pri nabavi jabolk, letos jabolka nadomestite s katerokoli drugo vrsto slovenskega sadja. Npr. s suhim sadjem, hruško, lupinarji (orehi, lešniki), kivijem, kakijem... Če naletite na premajhno ponudbo in vam razmere dopuščajo, večje plodove razrežite na manjše krhle. V pomoč pri nabavi jabolk je na naslednji povezavi dosegljiv seznam ponudnikov jabolk in ostalega sadja: <http://tradicionalni-zajtrk.si/>

Pridelovalci/ predelovalci /dobavitelji morajo zagotavljati, da so živila, ki so jih dostavili za izvedbo tradicionalnega slovenskega zajtrka 2017 res slovenskega porekla, tako da priložijo izjavo, s katero zagotavljajo, da so bila dostavljena živila pridelana oz. predelana v Sloveniji. Izjava je lahko tudi digitalizirana oziroma skenirana.

Če sta mleko in maslo označena z znakom »Izbrana kakovost«, šteje da sta ti živila slovenskega porekla. V tem primeru izjave iz prejšnjega odstavka ni potrebno prilagati.

Izjave pridelovalcev/predelovalcev/dobaviteljev o poreklu živil mora vlagatelj zahtevka za povračilo stroškov zaradi morebitne kontrole obvezno hraniti v svojem arhivu. Izjave pa ni nujno prilagati k zahtevku za povračilo stroškov za živila za izvedbo zajtrka. Torej, vlagatelj mora izjavo pridobiti, ni pa jo nujno prilagati k zahtevku za povračilo stroškov za živila za izvedbo zajtrka. Če vlagatelj teh izjav ne prilaga, jo je pa pridobil in jo hrani v svojem arhivu, potem v stolpec »Izjava pridelovalca/ predelovalca/ dobavitelja pri Specifikaciji zahtevka za povračilo stroškov **vpiše »DA«**. Če sta mleko in maslo označena z znakom »Izbrana kakovost«, potem se v ta stolpec namesto »DA« **vpiše »Izbrana kakovost«**. Glej tudi poglavje 2.4. ZAHTEVEK Z IZJAVO ZA POVRAČILO STROŠKOV IN NJIHOVO IZPLAČILO, predzadnje alineje 6. točke.

Priporoča se tudi, da se za namen Tradicionalnega slovenskega zajtrka živila naroči v večjih pakiranjih/embalaži (npr. maslo najmanj po 250 g ali več).

1.4 NAKUP IN DOBAVA ŽIVIL

Šola izbere pridelovalce/predelovalce/dobavitelje živil za Tradicionalni slovenski zajtrk sama in se z njimi dogovori glede načina in termina dostave živil ter ostalih zadev, povezanih z naročilom in dobavo živil.

Nabava živil za izvedbo projekta Tradicionalni slovenski zajtrk ne sodi v okvir javnega naročila, ki ga imajo vzgojno-izobraževalni zavodi sklenjenega za svojo redno oziroma dnevno nabavo hrane in živil. Glede na dejstvo, da je v okviru Tradicionalnega slovenskega zajtrka 2017 vrednost nabavljenih živil za ta projekt v posamezni šol krepko pod 20.000 EUR brez DDV, se **živila za njegovo izvedbo lahko naročijo neposredno z naročilnico ali sklenitvijo pogodbe o dobavi živila.**

Če šola ali vrtec na podlagi predhodno sklenjene javno naročniške pogodbe za dobavo živil že sodelujeta z določenim pridelovalcem/predelovalcem/dobaviteljem, ki zagotavlja živila, ki so pridelana in/ali predelana v Sloveniji, lahko živila naroči tudi pri njem. V tem primeru mora za živila za Tradicionalni slovenski zajtrk, ne glede na veljavno javno naročniško pogodbo oziroma okvirni sporazum, pridelovalcu/predelovalcu/dobavitelju izdati naročilnico ali z njim za ta živila skleniti novo pogodbo o njihovi dobavi.

Za pomoč pri iskanju živil, pridelanih oziroma predelanih v Sloveniji in v primeru težav pri dobavi živil, se lahko šola obrne na svetovalce koordinatorje za Tradicionalni slovenski zajtrk in kratke nabavne verige pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (v nadaljevanju: KGZS), navedene v Preglednici 1.

Preglednica 1: Svetovalci, koordinatorji kratkih prehranskih verig in Tradicionalnega slovenskega zajtrka pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije:

Zavod	Ime in priimek	telefon	e - naslov
KGZS - Zavod MB	Martina GOMZI	02/ 228 49 19	martina.gomzi@kmetiiski-zavod.si
KGZS - Zavod CE	Igor ŠKERBOT	03/ 42 55 514	igor.skerbot@ce.kgzs.si
KGZS - Zavod NM	Natalija PELKO	07/ 373 05 89	natalia.pelko@kgzs-zavodnm.si
KGZS - Zavod KR	Vanja BAJD FRELIH	04/ 511 27 01	vania.baid-frelih@kr.kgzs.si
KGZS - Zavod LJ	Vladka TURK MATE	01/837 32 54	vladka.turk-mate@li.kgzs.si
KGZS - Zavod Ptuj	Stane LEVART	02 749 36 14	stane.levart@kgz-ptuj.si
KGZS - Zavod NG	Srečko HORVAT	05/ 731 28 53	srecko.horvat@go.kgzs.si
KGZS - Zavod MS	Franc ŠKALIČ	02/ 538 10 75	franc.skalic@gov.si

Sezname in imena nekaterih pridelovalcev/predelovalcev/dobaviteljev, ki zagotavljajo živila, ki so pridelana oziroma predelana v Sloveniji in na katere se lahko naročnik neposredno obrne so dostopni tudi na **spletnih straneh KGZS »Kupujmo domače«, Tradicionalni slovenski zajtrk in »Lokalna kakovost«:**

<http://www.kupuimodomace.si/kupdom/>

<http://lokalna-kakovost.si/potrosnike/ponudba-kmetii/>

<http://tradicionalni-zajtrk.si/ponudniki/>

Za **nakup medu** lahko pokličete tudi na **Čebelarsko zvezo Slovenije** (tel.: 01/729 61 00) ali pošljete sporočilo na info@czs.si in pomagali vam bodo poiskati pridelovalca medu iz vašega kraja. Pridelovalca medu lahko poiščete tudi na spletni strani <http://www.slovenskimed.si/Si/>

2 POVRAČILO STROŠKOV

2.1 UPRAVIČENCI

Kot je že zapisano v poglavju 1.3. ŽIVILA, upravičenci za povračilo stroškov za živila so vrtci, osnovne šole in zavodi za izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki bodo na dan slovenske hrane, letos 18. novembra, izvedli zajtrk. Zajtrk morajo izvesti skladno z Odredbo o izvedbi Projekta Tradicionalni slovenski zajtrk 2017 (Uradni list RS št. 53/17).

Kot število obrokov, ki se upoštevajo pri povračilu stroškov, se štejejo vsi obroki, ki jih na ta dan prejmejo otroci in strokovni delavci, ki so v času razdelitve zajtrka v oddelkih skupaj z otroki.

2.2 NAČIN ODMERE UPRAVIČENIH SREDSTEV

Pri izračunu višine sredstev za povračilo posameznemu upravičencu se upošteva:

- Za vrtec in zavod za izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami: število otrok, vpisanih v Centralno evidenco udeležencev vzgoje in izobraževanja na dan 30. september 2016 ter število strokovnih delavcev, ki so bili v času zajtrka v oddelkih skupaj z otroki.
- Za osnovno šolo: število vpisanih učencev v šolskem letu 2016/2017 in število strokovnih delavcev, ki so bili v času zajtrka v oddelkih skupaj z otroki. Pri obračunu se upoštevajo podatki iz organizacijskih poročil osnovnih šol za šolsko leto 2016/2017.
- Plačana cena za živila za Tradicionalni slovenski zajtrk, vključno z DDV, vendar ne več kot 0,43 EUR (brez DDV) na osebo.

Podatke o številu vpisanih otrok oziroma učencev in zaposlenega osebja v oddelkih oziroma šoli na MKGP posreduje Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

2.3 UPRAVIČENA SREDSTVA

Upravičenec je upravičen do povračila sredstev za jabolka, mleko, maslo, med in kruh, če so bila v zajtrk vključena vsa navedena živila.

Finančna sredstva za zajtrk bo zagotovilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano do višine 0,43 EUR (brez DDV) na osebo, in sicer za nakup naslednjih živil: kruh, mleko, jabolko, med in maslo. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo prav tako povrnilo stroške DDV, z upoštevanjem odbitnega deleža.

Upravičenec je upravičen do povračila sredstev za jabolka, mleko, maslo, med in kruh, če so bila v zajtrk vključena vsa navedena živila.

V kolikor bo znesek za nabavo navedenih živil, ki ga upravičenec uveljavlja za povračilo, višji od višine pripadajočih sredstev, ki jih bomo izračunali na MKGP, razliko upravičenec krije sam.

Prav tako MKGP ne bo moglo povrniti sredstev za nabavo živil, ki niso bila pridelana oziroma predelana v Sloveniji.

Upravičenci so zavezani porabiti povrnjena sredstva skladno z namenom projekta, to je nakup **zajtrka in ne kakšnega drugega obroka**, npr. malice.

2.4 ZAHTEVK Z IZJAVO ZA POVRAČILO STROŠKOV IN NJIHOVO IZPLAČILO

Upravičenec vloži Zahtevek za povračilo stroškov izključno na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 22, 1000 Ljubljana, priporočeno po pošti ali ga odda na vložišču ministrstva. Rok za njihovo vlaganje je od 4. decembra do 20. decembra 2017.

Zahtevki za povračilo stroškov, ki bodo vloženi pred 4. decembrom 2017, se bodo obravnavali kot zahtevki, vloženi 4. decembra 2017. Če pravičen in popoln zahtevek ne bo vložen v naveden terminu, povrnitve sredstev ne bo možno izvesti.

Odobrena sredstva za povračilo stroškov bo v začetku leta 2017 izplačala Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP). Sredstva bodo namreč izplačana iz proračuna za leto 2018.

V obrazcu za zahtevek se obvezno izpolnijo vse rubrike:

1. Podatki o vlagatelju: poleg naziva upravičenca se vpiše tudi njegov poštni naslov, telefonsko in davčno številko ter e-naslov.

2. Uveljavljani znesek za povrnitev sredstev: **napiše se končni znesek**, ki se uveljavlja (z DDV in ob upoštevanju morebitnega odbitni delež DDV).

Povrnitev stroškov DDV: Upravičencu se povrne tudi strošek DDV, ki ga je plačal pri nabavi živil. Če lahko upravičenec v skladu z Zakonom o davku na dodano vrednost (UL RS št. 117/06, spremembe 33/09, 85/09, 85/10, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12 in 46/13 - ZIPRS1314-A) uveljavlja odbitek vstopnega DDV, se višina povrnitve stroškov DDV ustrezno zniža (za odbitni delež DDV), **zato mora upravičenec v zahtevku izrecno navesti, ali uveljavlja odbitni DDV** in če ga, v kakšnem odstotku ga uveljavlja.

3. **Izjava:** Upravičenec se z izjavo zaveže, da je bil Tradicionalni slovenski zajtrk izveden skladno z Odredbo o izvedbi projekta Tradicionalni slovenski zajtrk 2017 (Uradni list RS, št. 53/17) in da so podatki, navedeni v zahtevku in njegovi specifikaciji, resnični in pravilni.

4. Izmed štirih tipov **se označi ustrezen tip vzgojno-izobraževalnega zavoda** na katerega se nanaša zahtevek za povračilo stroškov: samostojen vrtec, osnovna šola, osnovna šola skupaj z vrtcem, zavod za izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami

5. **Specifikacija zahtevka:** V specifikacijo zahtevka se morajo vpisati naslednji podrobnejši podatki o računu in stroških nabave živil za zajtrk:

- izdajatelj računa - v primeru, da jih je več, se za vsakega uporabi svoja vrstica;
- številka računa;
- datum računa;
- dejanski stroški za živila za izveden zajtrk z DDV - v kolikor so na računu navedeni tudi drugi izdatki, naj se vpiše le znesek za živila za Tradicionalni slovenski zajtrk;
- dejanski stroški za živila za izveden zajtrk brez DDV (EUR) - v kolikor so na računu navedeni tudi drugi izdatki, naj se vpiše le znesek za živila za Tradicionalni slovenski zajtrk,
- stopnja DDV;
- Pridelovalci/ predelovalci /dobavitelji morajo zagotavljati, da so živila, ki so jih dostavili za izvedbo tradicionalnega slovenskega zajtrka 2017 res slovenskega porekla, tako da priložijo izjavo, s katero zagotavljajo, da so bila dostavljena živila pridelana oz. predelana v Sloveniji. Izjava je lahko tudi digitalizirana oziroma skenirana.

Izjave pridelovalcev/predelovalcev/dobaviteljev o poreklu živil mora vlagatelj zahtevka za povračilo stroškov zaradi morebitne kontrole obvezno hraniti v svojem arhivu. Izjave pa ni nujno prilagati k zahtevku za povračilo stroškov za živila za izvedbo zajtrka. **Torej, vlagatelj mora izjavo pridobiti, ni pa jo nujno prilagati k zahtevku za povračilo stroškov za živila za izvedbo zajtrka.** Če vlagatelj teh izjav ne prilaga, jo je pa pridobil in jo hrani v svojem arhivu, potem v stolpec »Izjava pridelovalca/ predelovalca/ dobavitelja pri Specifikaciji zahtevka za povračilo stroškov vpiše »DA«.

Če sta mleko in maslo označena z znakom »Izbrana kakovost«, potem v tudi v ta stolpec namesto »DA« vpiše »Izbrana kakovost«.

- **odbitni delež DDV** - vpiše se odbitni delež DDV. V primeru, da upravičenec ne uveljavlja odbitnega delež DDV, **navede v tem polju »0« ali poševnico.**

6. **Podpis zahtevka in njegove specifikacije:** Zahtevek, skupaj s specifikacijo, podpiše

oseba, ki je pooblaščen za zastopanje - poleg podpisa se navede ime in priimek osebe. Potreben je tudi žig vlagatelja in navedba datuma podpisa.

Če upravičenec oziroma vlagatelj zahtevka za povračilo stroškov v času njegovega izpolnjevanja in vlaganja še ni prejel računa in z njim še ne razpolaga, namesto podatkov o računu lahko izjemoma navede podatke o dobavnici - v takem primeru se upošteva le dobavnica, kjer so navedeni podatki o dobavljenih živilih, njihovi količini in ceni.

Zahtevek je pravilno izpolnjen le v primeru, če so izpolnjeni vsi zgoraj navedeni elementi. V kolikor zahtevek ne bo izpolnjen skladno z navodili, bo upravičenec pozvan na dopolnitev.

3 OPOZORILA

- 1) Če bo upravičenec na zahtevku navedel živila, ki v skladu z Odredbo o izvedbi Projekta Tradicionalni slovenski zajtrk 2017 (Uradni list RS št. 53/17) ne sestavljajo Tradicionalnega slovenskega zajtrka, upravičencu ne bodo izplačana sredstva za ta živila.
- 2) Če bo na zahtevku naveden višji znesek za vračilo sredstev, kot pripada posameznemu upravičencu glede na število otrok ali učencev, strokovnih sodelavcev v oddelkih in najvišjo vrednost za nakup živil za zajtrk, bodo sredstva izplačana le do višine, odmerjene v skladu z načinom odmere upravičenih sredstev iz poglavja 2.2.
- 3) Če bodo pri pregledu zahtevkov ugotovljene napake (na primer pri stopnji obračuna DDV ali napačno navedeni drugi podatki), bo upravičenec pozvan k dopolnitvi zahtevka.
- 4) Če zahtevek ne bo vložen do 20. decembra 2017, povrnitve sredstev ne bo možno izvesti. Zahtevki, ki bodo vloženi pred 4. decembrom 2017, se bodo upoštevali kot, da so bili vloženi 4. decembra 2017.

4 UPORABA PODATKOV

MKGP bo posredovane podatke s strani upravičencev uporabilo izključno za namen izvedbe povrnitve sredstev za živila za Tradicionalni slovenski zajtrk in jih v ta namen posredovalo Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki bo izvedla plačilo posameznemu upravičencu.

5 OSTALE DOLOČBE

Upravičenec mora upoštevati določbe o shranjevanju dokumentarnega gradiva in v primeru pregleda s strani inšpekcijskih služb ravnati skladno z zakonodajo.

Za pravilnost izvajanja je upravičenec kazensko in materialno odgovoren sam.

6 KONTAKT ZA DODATNE INFORMACIJE

Predlagamo, da upravičenci spremljajo spletno stran projekta: <http://tradicionalni-zajtrk.si/>, kjer bodo objavljene vse novosti in gradiva o projektu.

V primeru vprašanj se lahko obrnete na e-naslov: <http://tradicionalni-zajtrk.si/>

7 SPREMLJEVALNE AKTIVNOSTI

Da bo Tradicionalni slovenski zajtrk 2017 uspešen projekt in da bo dosegel svoje cilje, vas spodbujamo k izvedbi spremljevalnih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, ki podpirajo osnovni namen projekta. Z njimi želimo izboljšati odnos do hrane, njene pridelave, varovanja okolja in zdravja ljudi. Za lažje načrtovanje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti so pripravljena izhodišča v nadaljevanju.

Priporočamo, da šole v zvezi z aktivnostmi, ki naj bi spremljale Tradicionalni slovenski zajtrk, pripravijo **načrt in opredelijo cilje**, ki jih načrt želi doseči. Predloga načrta je v prilogi (*Tabela 1*).

Vzgojno-izobraževalne dejavnosti se nanašajo na čas tega dogodka, spodbujamo pa tudi njihovo podajanje v okviru posamičnih učnih ur, pa tudi sicer čim večkrat med letom oziroma njihovo vključitev v **različne dneve dejavnosti**. V prilogi so podrobneje prikazani načini, kako so si šole zadale obravnavanje tematike v preteklem šolskem letu (PRILOGE - Tabela 2).

Vsaka načrtovana aktivnost naj vključuje čim več vidikov, in sicer **okoljski vidik** (npr. odpadki, transport), **kmetijski vidik** pridelave in predelave hrane (npr. ekološki, integrirani, konvencionalni način pridelave, naravne danosti in vremenske razmere za pridelovanje ipd.), **zdravstveni vidik** (npr. vpliv prehranjevanja na zdravje), lahko tudi **kulturnega** (npr. prehrana ali pridelava hrane v literaturi, ljudski pesmi...). Šolam predlagamo, da vsebine vključujejo po principu **medpredmetnega povezovanja**. Navajamo nekaj primerov vidikov ali tematik projekta, ki jih lahko vključujejo načrtovane spremljevalne aktivnosti:

- pomen zdrave prehrane in telesne dejavnosti za zdravje,
- pomen zajtrka in rednega zajtrkovanja,
- koristi uživanja lokalne hrane,
- pomen lokalne pridelave in predelave hrane,
- promocija lokalne hrane,
- pomen kmeta kot pridelovalca hrane in pomen čebelarstva, ki je tesno povezano s kmetijstvom in pridelavo hrane,
- zakonitosti agroživilske verige,
- spodbujanje k pozitivnemu odnosu do narave in okolja in ravnanja z odpadki,
- krepitev zdravja ter preprečevanje debelosti in prekomerne telesne teže,
- spoznavanje lokalnih kulinaričnih posebnosti,
- kultura uživanja obrokov.

Primeri spremljevalnih aktivnosti:

- K različnim dejavnostim, ki smo jih predlagali že v preteklosti:
- obisk in ogled kmetije, čebelarja, sadovnjaka, pekarnice, mlekarne ipd.,
- predavanja povabljenih gostov in strokovnjakov oziroma pogovor z njimi o zdravem prehranjevanju, kmetijstvu ipd.,
- izvedba natečaja, kviza ipd,
- delavnice o prehrani in pripravljanju jedi, izdelava pogrinjkov ipd.,
- izdelava plakatov, panojev, risb ipd., kulturni/družabni program,
- obisk šolske ali vrtčevske kuhinje in pogovor s kuharjem,
- opremljanje jedilnic, igralnic, učilnic in drugih prostorov na temo projekta,
- različne športne aktivnosti,
- povezovanje vsebine s Šolsko shemo,
- povezovanje s programom Eko šole s konceptom Zdrave šole in drugimi podobnimi projekti,
- vključitev v projekt Otroci otrokom pripravimo zdravo tradicionalno slovensko kosilo, ki ga pripravlja Društvo Vesela kuhinja, ki že nekaj uspešno izvaja program Kuhna pa to,

- organiziranje vaše lastne tržnice lokalne hrane, k sodelovanju povabite pridelovalce in predelovalce iz vaše neposredne bližine.

7.1 SODELOVANJE Z DELEŽNIKI

Predlagamo, da poleg vzgojiteljev oziroma učiteljev v te aktivnosti v čim večji meri vključujete tudi druge strokovne sodelavce šole oziroma vrtca, starše in lokalne deležnike. Pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnih dejavnosti je treba čim bolj izkoristi možnosti, ki jih ponuja lokalno okolje. Priporočamo, da se vaša šola poveže npr. s kmetijskimi in čebelarškimi svetovalci, zdravstvenimi delavci, predstavniki živilsko predelovalnih podjetij, lokalnih akcijskih skupin, različnih društev, zadrug, naravnih oziroma krajinskih parkov itd. V prilogi navajamo načine sodelovanja s posameznimi deležniki, ki so jih že v letu 2013 navajale šole in vrtci (PRILOGE - Tabela 3).

Promocijsko informativna akcija slovenskih čebelarjev - v sklopu Tradicionalnega slovenskega zajtrka poteka tudi vam že dobro poznana promocijsko informativna akcija slovenskih čebelarjev v sklopu katere Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, izda posebno zgibanko, v kateri vam v sliki in besedi približajo čebelarstvo, pomen čebel za pridelavo hrane, pomen čistega okolja za življenje čebel in druge podobne vsebine. Zgibanke vam bodo dostavili predstavniki čebelarskih društev iz vašega območja, nekaterim šolam (predvsem na območju Ljubljane) pa bodo zgibanke dostavljene po pošti. Zgibanke so namenjene mlajšim otrokom t.j. vsem otrokom vključenim v vrtce in prvo triado osnovne šole, zato vas naprošamo, da jih razdelite, vam pa so lahko tudi v pomoč pri podajanju snovi povezane s pridelavo hrane, čebelarstvom, okoljem. S čebelarji se lahko dogovorite tudi za njihovo predstavitev čebelarstva ali ogleda čebelarskih kmetij.

7.2 VREDNOTENJE PROJEKTA

Šole boste lahko o izvedenih spremljevalnih aktivnostih poročale ob zaključku projekta, zato predlagamo, da predhodno pripravite načrt in opredelite cilje (PRILOGE - Tabela 1) spremljevalnih aktivnosti za učence, delavce šole/vrtca in starše. O izvedenih spremljevalnih aktivnostih boste poročali Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje v okviru vprašalnika za vrednotenje, ki bo dosegljiv prek spletne ankete.

Prosimo vas, da primere dobre prakse, vključno z Načrtom, iz katerega bodo razvidne aktivnosti in cilji, posredujete koordinatorju projekta na e-naslov: tradicionalni-zajtrk.mkp@gov.si. Najbolj inovativne in zanimive aktivnosti bodo objavljene na spletni strani projekta, s čimer bodo vidne in dostopne tudi drugim vzgojno-izobraževalnim zavodom.

7.3 PODPORNIA GRADIVA

- Evalvacija projekta iz leta 2015:

[http://tradicionalni-zajtrk.si/projekti/tradicionalni slovenski zajtrk v 2015/evalvacija/](http://tradicionalni-zajtrk.si/projekti/tradicionalni_slovenski_zajtrk_v_2015/evalvacija/)

- Gradiva in predstavitve za lažje podajanje vsebin: [http://tradicionalni-zajtrk.si/obvestila in navodila/gradiva in povezave/](http://tradicionalni-zajtrk.si/obvestila_in_navodila/gradiva_in_povezave/)

PRILOGE

Tabela 1: Načrt aktivnosti in opredelitev ciljev

Vzgojno izobraževalni zavod:	
Kontaktna oseba:	
Kje boste ponudili zajtrk?	
Koliko časa boste namenili projektu?	
Ali predvidevate medpredmetno povezovanje (šole)?	
Kontinuirana obravnava vsebin (npr. večkrat preko celega let):	
Namen in operativni cilji, ki jih želite doseči:	
Katere konkretne spremljevalne aktivnosti načrtujete?	
Katere deležnike nameravate vključiti?	

Tabela 2: Obravnave teme v šolah in vrtcih skozi šolsko leto

<i>Aktivnosti</i>	<i>Šole</i>	<i>Vrtci</i>
<i>Med poukom</i>	Pogovor, razredne ure, učne ure, medpredmetno povezovanje, ozaveščanje/opozarjanje/poudarjanje, delavnice	Pogovor, ustvarjanje na temo projekta
<i>Dejavnosti</i>	Naravoslovni dnevi, delavnice, pogovori, obisk eko kmetij, degustacije, likovno ustvarjanje, projekti, sodelovanje na eko tržnici	Obiski čebelarjev/kmetij, igre, delavnice, pridelave hrane, priprava jedi, poslušanje zgodb, pogovor
<i>Sodelovanje s starši</i>	Roditeljski sestanki, predavanje, govorilne ure, obveščanje, delavnice, pogovori	Delavnice, roditeljski sestanki, predavanja
<i>Povezovanje z drugimi projekti</i>	Shema šolsko sadje, Zdrava šola, Eko šole, Eko projekt, izdelava izdelkov (plakati)	Zdrav vrtec, Eko vrtec, projekt - turizem v vrtcu
<i>Tekstovni viri</i>	Oglasna deska, plakati, stenski pano, šolska publikacija, lokalni časopis, obvestila, šolsko glasilo	Likovno izražanje/simbolno
<i>Multimedijski viri</i>	Spletna stran, šolski radio, posnetki (filmi), LCD zasloni, internet, virtualne šole	Spletna stran
<i>Spodbujanje zajtrkovanja</i>	Pogovori, anketa, ponudba zajtrka, spodbujanje zajtrka	Opozarjanje, ponudba zajtrkov, vabilo staršem (sodelovanje)

Tabela 3: Načini sodelovanja vrtcev in šol z različnimi deležniki, ki so bili vključeni v projekt

<i>Deležnik/dobavitelj</i>	<i>Vrtci/šole</i>
<i>Starši</i>	Obveščanje, pogovori, delavnice, degustacije, ustvarjanje na temo projekta, skrb o pravočasnem prihodu otrok v vrtec v času izvedbe projekta
<i>Dobavitelji</i>	Učno-vzgojnimi materiali, predavanja, pogovori, delavnice, degustacije, dostava hrane za pripravo zajtrka
<i>Kmetje, zadruga in drugi aktivni kmetov</i>	Dobava, donacija izdelkov za izvedbo projekta, izvedbi zajtrka, ogled kmetije, pogovori, predavanja
<i>Čebelarji</i>	Predavanja, seminarji, pogovori, razstave, udeležba na zajtrku, donacija medu, zloženske
<i>Peki</i>	Predavanja, pogovori, prikaz mletja moka ter peke kruha, prošnje vrtcev in šol za sponzorstvo, donacija kruha
<i>Živilska industrija</i>	Dobava izdelkov, ki so pridelana in/ ali predelana v Sloveniji za pripravo zajtrka, pogovori, predavanja
<i>Lokalna skupnost</i>	Obiski, razstave, prisotnost župana na zajtrku, sodelovanje pri pripravi projekta
<i>Nacionalni inštitut za javno zdravje</i>	Predavanja, svetovanja, obveščanja, promocija, razstave, zloženske
<i>Kmetijsko svetovalna služba, Javna svetovalna služba v čebelarstvu</i>	Zloženske, prisotnost pri zajtrku, delavnice, predavanja
<i>Druge šole/vrtci</i>	Sodelovanje vrtca s šolo in obratno
<i>Društva (kulturna, turistična)</i>	Zgibanke, delavnice, ogledi, predstavitve, obiski, pogovori